

підприємства його власниками, прийняття власниками на себе відповідальності за борги підприємства; відчуження майнових цінностей, скорочення чисельності персоналу, зокрема, працівників які не братимуть участь у реалізації плану санації; залучення позикових коштів та банківських кредитів з метою фінансування заходів, направлених на відновлення платоспроможності підприємства.

Програму фінансової санації підприємство, що опинилося у кризі неплатоспроможності, може розробляти і реалізовувати самостійно до відкриття справи про банкрутство у господарському суді, або вже в процесі її провадження, але вже за узгодженням з комітетом кредиторів та під керівництвом арбітражного керуючого. Який шлях обрати кожне підприємство вирішує самостійно в залежності від глибини фінансової кризи, сили тиску кредиторів, рівня заборгованості, можливості та швидкості акумулювання коштів для погашення термінових зобов'язань, здатності відновити ефективну господарську діяльність, наявності фінансового потенціалу для відновлення.

Список використаних джерел:

1. Васьковський О. Банкрутство під час війни. URL: <https://pravo.ua/wp-content/uploads/2023/12/ALL-TOP50-END-59.pdf>
2. Гринько Т., Вознюк О. Оцінка фінансового потенціалу підприємства-боржника в процедурі банкрутства. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2021. 12 (24). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/600>
3. Гринько Т.В, Гвініашвілі Т.З., Конев І.Є. Оцінка фінансового потенціалу підприємства в стратегічному управлінні. *Актуальні проблеми економік*. 2023. № 9 (267). С. 40-48.

Д-р екон. наук Гринько Т. В., Самойленков А. П.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Незважаючи на важке становище, в якому опинилися дуже багато українських підприємств через війну, розв'язану країною-агресором проти України, на ближчу перспективу більшість з них планують продовжувати господарську діяльність і розвивати бізнес. Замість традиційного формування та реалізації стратегій розвитку, яке зазвичай проводилося у мирний час, під час війни

підприємства вимушені здебільшого активно працювати над пошуком шляхів та засобів виживання в надзвичайних умовах воєнного часу. За таких обставин ключову увагу приділяють забезпеченню економічної і фінансової стійкості як досить важливій умові збереження бізнесу для повоєнного відновлення.

Забезпечення фінансово-економічної стійкості підприємства, «мінімізація впливу на її рівень негативних зовнішніх та внутрішніх факторів, визначення ролі економічної стійкості в забезпеченні загальної стійкості підприємства – проблеми, які потребують застосування вдосконалених стратегічних підходів до управління економічною стійкістю підприємств» [1].

Забезпечення економічної стійкості підприємств в умовах війни потребує впровадження стратегічних підходів, формування та реалізації ефективної стратегії, що є запорукою успішного функціонування підприємства у довгостроковому періоді.

Невизначеність й мінливість зовнішніх та внутрішніх умов функціонування українських підприємств у воєнних реаліях обмежують та ускладнюють процес забезпечення економічної стійкості, який направлено на формування його стабільності та рівноваги підприємства. Забезпечення економічної та фінансової стійкості потребує від українських підприємств «побудови ефективної системи управління, запровадження дієвих механізмів управління, заснованих на науково-обґрунтованих підходах, принципах та методах» [2].

Стратегічні підходи в забезпеченні економічної та фінансової стійкості підприємства мають наступні особливості:

- підпорядкований характер відносно загальної стратегії підприємства;
- врахування факторів та умов зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства, його галузевих та інших особливостей;
- врахування впливу ризиків різного виду та природи.

Формування стратегічних напрямів забезпечення економічної стійкості підприємства повинно здійснюватися на основі вибору варіантів використання обмежених ресурсів, які в довготривалій перспективі сприятимуть скороченню втрат підприємства, зростанню його спроможності компенсувати негативні впливи факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, реалізації стратегії

стійкого розвитку [1; 5]. В умовах воєнного стану забезпечення економічної і фінансової стійкості потребує розв'язання наступних проблем [1; 5]:

– збереження діючого бізнесу, його розширення та диверсифікація, пошук будь яких можливостей для максимально ефективного та результативного господарювання;

– збільшення власного капіталу підприємства з метою зниження залежності від позикового капіталу, шляхом активізації інвестиційної діяльності, зростання прибутковості діяльності, залучення додаткових власних фінансових ресурсів;

– пошук додаткових джерел залучення фінансових ресурсів потребує забезпечення оптимальної їх структури з точки зору фінансової рівноваги та стійкості;

– прискорення оборотності активів, в першу чергу дебіторської, кредиторської заборгованості, особливої уваги потребує управління запасами. В умовах війни українські підприємства вимушені збільшувати розміри страхових запасів через ризики невиконання термінів та умов поставок, що потребує додаткових коштів та підвищує ризики втрат в разі фізичного їх знищення через бойові дії;

– формування значних обсягів фінансових резервів, своєї подушки безпеки;

– фізичне збереження майнових активів, за необхідності релокація виробничих потужностей та складських приміщень у більш безпечні регіони, можливо за кордон, створення декількох дрібних виробничих та складських локацій замість однієї великої, що знижує ризики значних втрат під час ракетних обстрілів;

– забезпечення фізичної безпеки персоналу підприємства, більш активне застосування дистанційних форматів роботи, побудова надійних укриттів, тощо;

– збереження досягнутих позицій на ринку, з перспективою їх укріплення та розширення, вихід на нові ринки збуту, особливо актуальним є для підприємств, які в 2022 році втратили багатьох споживачів через що різко скоротили обсяги виробництва та реалізації;

Наразі для більшості українських підприємств ключовим завданням в стратегічному управлінні їх економічною та фінансовою стійкістю є забезпечення фінансово-економічних умов стабільного функціонування і подальшого розвитку в непередбачуваних умовах воєнного часу.

Список використаних джерел:

1. Гринько Т.В., Максимчук О.С. Інноваційний розвиток як складова економічної безпеки сучасного підприємства. Сучасні трансформації організаційно-економічного механізму менеджменту та логістики суб'єктів підприємництва в системі економічної безпеки України: колективна монографія / за заг. ред. Т.В. Гринько. Дніпро: Біла К.О., 2017. С. 247-271.
2. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З., Алещенко В.І. Стратегічне управління як елемент організаційно-економічного механізму забезпечення економічної стійкості підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 12. С. 30-34. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.12.30>
3. Яковенко Я.Ю. Концепція управління стійким розвитком підприємств. *Вісник ХДУ. Сер.: Економічні науки*. 2019. Вип. 36. С. 75-81.

Крикун А. М., Стасюк Ю. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Впровадження ефективних стратегій для підвищення рентабельності підприємств є актуальним та невідкладним завданням у сучасному бізнес-середовищі. Рентабельність визначається як ключовий показник успішності діяльності підприємства і відображає його здатність до забезпечення прибутку при врахуванні всіх витрат. У зростаючому конкурентному середовищі та через зміни в економічних, технологічних та соціокультурних умовах, досягнення та підтримання високого рівня рентабельності стає викликом для багатьох підприємств. Це вимагає глибокого аналізу та розробки стратегій, спрямованих на оптимізацію витрат, підвищення ефективності виробничих процесів, розвиток інновацій та підвищення якості продукції або послуг.

Рентабельність бізнесу є ключовим показником успішності управління та конкурентоспроможності. Це співвідношення між доходами та витратами, що